

Parteneriatul public-privat în oferirea de servicii sociale

Claudia Petrescu

I.C.C.V.

Parteneriatul public-privat în domeniul serviciilor sociale constituie un instrument de creștere a calității acestora. În articolul de față am urmărit să prezint contextul social care a determinat apariția parteneriatului public-privat în domeniul serviciilor sociale, să definesc conceptul și să descriu principalele caracteristici și tipuri de parteneriat public-privat. Un alt aspect urmărit a fost cel al condițiilor care trebuie să fie îndeplinite de fiecare partener, public sau privat, și beneficiile pe care sectorul public le obține în urma realizării parteneriatului public-privat.

Reforma guvernării și cea a administrației publice se caracterizează prin adoptarea unor tehnici și metode inspirate din managementul organizațiilor private în managementul instituțiilor publice cu scopul câștigării unui plus de eficiență, transparență și responsabilitate. Una dintre metodele de adoptare a acestor tehnici din managementul organizațiilor private o reprezintă dezvoltarea parteneriatului public-privat și a formulelor de management public ce fac posibilă aplicarea lui cu succes. Parteneriatul public-privat constituie un instrument care stimulează dezvoltarea socială.

Parteneriatul public-privat, ce implică guvernul, sectorul privat și societatea civilă, este recunoscut la nivel internațional ca o soluție pentru problemele sociale de orice tip – îngrijire medicală, educație, protecție socială, trafic de persoane, corupție etc. Parteneriatul public-privat eficient poate ajuta la rezolvarea unora dintre cele mai presante provocări sociale. Multe dintre problemele sociale contemporane depășesc

capacitatea unui singur actor – public, privat sau societate civilă – de a le rezolva într-un mod eficient și, de aceea, este acceptată ideea că guvernele nu mai pot rezolva singure problemele sociale care apar, că sectorul de afaceri trebuie să își asume și responsabilități sociale și că societatea civilă trebuie să aibă un rol important în rezolvare acestor probleme sociale.

În articolul de față urmăresc să prezint constrângerile care au dus la apariția parteneriatului public-privat în oferirea de servicii sociale, caracteristicile acestui fenomen, rolul fiecărui partener, politicile și instrumentele de creștere a calității serviciilor sociale și rolul parteneriatului în cadrul procesului dezvoltării sociale.

Conceptul de parteneriat public-privat

O preocupare a guvernelor din ultimele decenii a constituit-o reducerea costurilor, dar fără a micșora și numărul serviciilor

oferite. Astfel, pentru a răspunde constrângerilor fiscale, instituțiile publice au început să manifeste un interes crescut în a conduce serviciile publice ca pe o afacere.

Anii '70 marchează intrarea în criză a statelor din sistemul *welfare*, definit forma de guvernare în care statul preia responsabilitatea pentru promovarea și protecția bunăstării cetățenilor prin intermediul politicilor sociale, garantând câștigurile salariale, asigurând îngrijirea medicală, educația, sprijin pentru accidente, boli, pensie, lipsa serviciului. Tot în același timp, SUA, care nu a adoptat acest sistem de *welfare state*, a intrat în una dintre cele mai prospere perioade. Sistemul de asistență și protecție socială a avut ca efect creșterea duratei de viață a indivizilor, astfel că numărul persoanelor aflate la vârsta pensionării a devenit mai mare, ceea ce a condus la o creștere a costurilor sociale ale guvernelor pentru pensii, îngrijiri medicale și servicii sociale de sprijin. În același timp populația activă a scăzut ca număr, iar nivelul taxelor și impozitelor a crescut, ceea ce a condus la nemulțumiri din partea cetățenilor. Creșterile salariale și cheltuielile sociale ajung să depășească productivitatea muncii, fapt ce determină intrarea statului în criză financiară. Se impunea o reformă a *welfare state*.

O soluție la eșecul înregistrat de statul bunăstării a fost oferită de concepția neoliberală promovată de *thatcherism* care pune accentul pe mecanismele pieței în asigurarea bunăstării sociale, fiind necesară doar o implicare minimă din partea statului care ar trebui să asigure doar cadrul legal. În această concepție, societatea civilă ar reprezenta un mecanism autogenerativ de solidaritate socială. Deoarece sprijinea dezvoltarea economică drept formă de realizare a bunăstării, neoliberalismul nu a luat în seamă problemele

ecologice apărute ca urmare a creșterii economice. Dezvoltarea economică nu a avut ca efect creșterea calității vieții, ci polarizarea socială. Astfel, și această nouă abordare și-a dovedit neajunsurile.

Un alt factor care a influențat această schimbare de atitudine este globalizarea care duce la o slăbire a anumitor atribuții ale statului-națiune. Deși în contextul globalizării statul-națiune tinde să dispară, competențele guvernului se extind. Statul își păstrează puterea culturală, economică și guvernamentală asupra cetățenilor săi, dar pentru a o putea exercita va fi nevoit să colaboreze cu administrația publică locală și cu asociații și grupuri transnaționale. Din acest motiv, conceptul de guvernare nu se mai identifică numai cu guvernul, organizațiile neguvernamentale sau cele cu caracter transnațional contribuind la guvernare. Noțiunea de guvernare se referă la atribuțiile de administrare sau reglementare. Unul dintre răspunsurile statului la fenomenul globalizării este descentralizarea, care nu slăbește autoritatea statului-națiune, ci o reafirmă, deoarece ajută guvernul central să răspundă influențelor care vin și din interior și din exterior.

Alte două fenomene care au avut un rol important în schimbarea politicii statelor sunt: creșterea individualismului și problemele ecologice apărute ca urmare a creșterii economice necontrolate. Noua orientare trebuie să stabilească o nouă relație între individ și comunitate și să redefinească drepturile și obligațiile ce revin cetățenilor. Un concept care stă la baza reformei este cel conform căruia *nu există drepturi fără obligații*, ceea ce presupune ca cei care beneficiază de servicii sociale să ofere ceva în schimb comunității.

Reforma administrației publice, cunoscută sub numele de *Noul Management*

Public (*New Public Management*), care a avut loc în anii '80 în țări precum SUA și Marea Britanie, este cea care aduce în prim-plan ideea creării unui „guvern antreprenorial” capabil să utilizeze resursele de care dispune în vederea maximizării productivității și eficienței. Se propunea o reformă organizatorică și financiară, delegarea unor responsabilități către actorii privați și privatizarea unor servicii publice. Reinventarea guvernării (*reinventing government*) presupune adoptarea soluțiilor bazate pe mecanismele pieței, dar și reafirmarea eficienței guvernului în fața acestora. Într-o lume aflată în plin proces de globalizare, cu state care au bugete naționale insuficiente, în timp ce, așteptările și cerințele din partea cetățenilor sunt în creștere, problemele publice nu pot fi rezolvate de către un singur actor. Din acest motiv, guvernele au fost obligate să caute modalități noi prin care să atragă investiții private pentru soluționarea problemelor publice. În acest context, începe să se manifeste un interes crescut al instituțiilor publice pentru realizarea de parteneriate cu sectorul privat, profit și nonprofit. Pentru a putea sprijini dezvoltarea socială, guvernul are posibilitatea de a acționa în parteneriat cu agenții societății civile și sectorul privat. Anthony Giddens considera că baza economică a unui astfel de parteneriat o reprezintă economia mixtă.

Parteneriatul este definit ca o relație contractuală legală existentă între două entități considerate asociați principali într-o afacere. O definiție mai completă consideră parteneriatul ca fiind constituit din activități realizate în colaborare de către grupuri interesate, bazate pe recunoașterea mutuală a punctelor tari și a celor slabe ale celor doi parteneri, care lucrează pentru îndeplinirea unor obiective stabilite de comun acord și dezvoltate printr-o comunicare eficientă. În cazul

parteneriatului public-privat relația contractuală se stabilește între un partener din sectorul public și unul din sectorul privat. Acest aranjament, în general, implică o instituție guvernamentală centrală sau locală (ce furnizează un serviciu public) care contractează un partener privat să renoveze, construiască, administreze, coordoneze, conducă o facilitate sau sistem, în totalitate sau doar parțial. În acest aranjament, agenția sau instituția publică poate păstra conducerea sistemului public, dar partea privată investește capital pentru a concepe și dezvolta capacitățile acestuia.

Având în vedere toate acestea, un parteneriat are loc atunci când există (vezi Paoletto, Glen în Yidan, Wang (coord.), 2000, *Public-Private Partnerships in Social Sector. Issues and Country Experiences in Asia and Pacific*, Tokyo: ADBI Publishing, 42):

- obiective comune – parteneriatul este inițiat cu scopul implementării obiectivelor care au fost stabilite de comun acord de către grupurile implicate;
- acord pentru inițierea activităților;
- activități construite pe baza punctelor tari ale partenerilor;
- acțiuni care să ducă la depășirea punctelor slabe – acest lucru poate presupune angajarea de consultantă sau împărtășirea de cunoștințe și experiență.

Există mai multe criterii în funcție de care se pot deosebi parteneriatele public-privat:

- nivelul alocării riscului între parteneri, care afectează beneficiile obținute din parteneriat, investițiile care se fac de către cei doi actori și responsabilitatea partenerilor;
- nivelul de expertiză solicitat partenerilor;
- potențiale implicații pentru publicul-țintă.

În funcție de partea care deține coordonarea activităților, putem distinge trei tipuri de parteneriat (vezi Mitchell, Marc în Yidan, Wang (coord.), 2000 *Public-Private Partnerships in Social Sector. Issues and Country Experiences in Asia and Pacific*, Tokyo: ADBI Publishing, 62):

– parteneriat public-privat cu coordonare publică – acest parteneriat este inițiat de administrația publică, deținătoare a mai mult de 50 la sută din acțiuni, adoptarea deciziilor fiind influențată în cea mai mare măsură de partenerul public;

– parteneriat egal – deciziile sunt adoptate de către cei doi parteneri împreună, puterea de decizie a lor fiind egală, iar acțiunile sunt împărțite în mod egal;

– parteneriat cu coordonare privată – este inițiat în principal de către sectorul privat, administrația publică este implicată mai mult în monitorizarea și asigurarea cadrului general, scopul major fiind realizarea de profit.

Parteneriatele există într-o varietate de forme și mărimi. Ele pot implica un număr mic de actori, care să rezolve o problemă aflată la o scară redusă, sau mai mulți actori, care se pot schimba atunci când este vorba de rezolvarea unui set de probleme complexe. În funcție de aceste criterii, avem următoarele tipuri de parteneriat (vezi United Nations Foundation, 2003, *Understanding Public-Private Partnership*, www.undp.org):

– parteneriat operațional – care se realizează pentru rezolvarea unor probleme bine definite;

– parteneriat politic sau strategic – constituit pentru rezolvarea problemelor ce decurg din noile provocări;

– parteneriat creat pentru realizarea suportului necesar rezolvării unor probleme (*advocacy partnership*);

– parteneriat variat – cuprinde elemente operaționale, de politică și *advocacy*.

Parteneriatul public-privat reprezintă un element-cheie în dezvoltarea locală și, din acest motiv, programele de dezvoltare socială promovate de către Banca Mondială pun accent pe acesta. Formula de parteneriat agreată de către Banca Mondială în cazul dezvoltării comunitare este de tip *public-private-social-partnership* în care actorii sunt: administrația publică locală, sectorul de afaceri și organizațiile societății civile.

Parteneriatul public-privat este realizat cu precădere în domeniul creării de infrastructură (energie, transport, telecomunicații, drumuri, utilități publice), educației (învățământ profesional, educație profesională, grădiniță), protecției sociale (asistență socială, sănătate, ocuparea forței de muncă, fondul de pensii), culturii.

Actorii implicați în parteneriatul public-privat sunt publici – guverne naționale, guverne locale, municipalități, agenții guvernamentale, instituții publice și privați – agenți economici privați, asociații patronale, sindicate, organizații nonguvernamentale.

Actori publici	Actori privați
Guverne naționale (incluzând guvernul, parlamentul și agenții guvernamentale)	Agenți economici privați
Guverne locale	Spitale, școli, universități private
Administrația locală	Organizații neguvernamentale, grupuri voluntare
Instituții ale administrației publice locale	Asociații patronale
Agenții internaționale	Sindicate
	Comunități
	Familie
	Biserica, grupuri religioase

Interesele pentru care se inițiază aceste parteneriate diferă de la sectorul public la cel privat. Sectorul public poate avea următoarele interese: asigurarea de capital și reducerea presiunii asupra bugetului public, sprijinirea dezvoltării tehnologiilor, reducerea corupției, împărțirea riscului și a costurilor, accesul la fondurile companiilor, utilizarea expertizei manageriale private, creșterea calității serviciilor. Interesele private pot fi: realizarea unui profit acceptabil, câștig de imagine, credibilitate, prestigiu, dezvoltare, diversificarea activității pe piețe noi.

În urma inițierii unui parteneriat public-privat se pot obține beneficii atât de către administrația publică, cât și de către partenerul din sectorul privat. Voi insista mai mult pe beneficiile pe care le poate obține administrația publică în urma implicării într-un parteneriat public-privat. Aceste beneficii potențiale ale sectorului public cuprind:

- *reducerea costurilor* – ele pot fi reduse atât în faza de investiție, cât mai ales în fazele de implementare și întreținere a unui serviciu public;

- *împărțirea riscurilor* – riscurile sunt împărțite de către cei doi parteneri. Aceste riscuri pot include: creșterea costurilor, incapacitatea respectării termenelor de livrare a serviciilor, insuficienta acoperire a costurilor de producere și furnizare a unor servicii;

- *creșterea nivelului de furnizare a serviciilor sau menținerea acestuia* – sectorul privat poate introduce modalități noi de producere și furnizare a unui serviciu, iar acestea pot duce la reducerea costurilor sau la creșterea calității serviciului public;

- *creșterea veniturilor* – parteneriatul oferă posibilitatea utilizării unor surse extrabugetare care nu ar fi disponibile în cazul producerii și furnizării serviciului de către administrația publică;

- *eficiență în implementare* – birocrația se reduce astfel încât pot fi utilizate forme mai flexibile de contractare și achiziție, aprobarea pentru utilizarea capitalului este mai rapidă, procesul decizional este mai flexibil și simplificat;

- *beneficii economice* – implicarea administrației publice în parteneriate public-privat poate ajuta la stimularea sectorului privat, astfel încât să crească ocuparea și să se înregistreze și o creștere economică.

Inițierea de parteneriate public-privat aduce beneficii, dar și riscuri ce pot fi reduse printr-o negociere corespunzătoare între cele două părți și prin introducerea unor clauze contractuale. Riscurile care pot apărea sunt: pierderea controlului de către administrația publică (parte care trebuie să stabilească standardele de performanță în producerea și furnizarea serviciilor publice), creșterea costului pentru utilizatorii serviciilor, risc politic, niveluri inacceptabile ale responsabilității, lipsa de încredere, concurența limitată, părtinire în procesul de selecție, litigii de muncă.

Parteneriatul public-privat poate reprezenta soluția la unele eșecuri în domenii în care administrația publică, piața și comunitatea împărtășesc un interes, dar nici una dintre părți nu deține toată responsabilitatea. Deși parteneriatul public-privat a fost inițiat ca răspuns la constrângerile bugetare, acum este de preferat ca el să fie demarat și condus de companii private și organizații ale societății civile, fapt reflectat mai bine de schimbările petrecute în percepțiile și așteptările cetățenilor vizavi de rolul fiecărui sector în rezolvarea problemelor care în trecut erau privite ca intrând în sarcina guvernelor. Pentru cei implicați, parteneriatul poate oferi (vezi Lambriu, Mihaela, Mărginean, Ioan,

2004 : *Parteneriatul public-privat în furnizarea de servicii sociale*. București : Editura Ziua, 19) :

- administrației publice – acces la noi resurse financiare, informaționale, expertiză tehnică, tehnologie etc. ;

- organizațiilor societății civile – acces la fonduri mai mari, suport *in-kind* și expertiză tehnică ;

- sectorului de afaceri – dezvoltarea pieței, profit, acces la managementul riscurilor, dezvoltarea comunităților din care provin.

Parteneriatele public-privat (vezi United Nations Foundation, 2003, *Understanding Public-Private Partnership*, www.undp.org) :

- sunt voluntare și construite pe respectarea punctelor tari ale partenerilor ;
- optimizează alocarea de resurse ;

- obțin beneficii mutuale pe o perioadă stabilită de timp ;

- presupun angajamente scrise în care sunt specificate scopul și durata parteneriatului, tipul de management și de coordonare și procedurile de *exit*.

În dezvoltarea unui parteneriat public-privat viabil au fost identificate o serie de etape : examinarea potențialilor parteneri existenți pe piață, centrarea pe acțiuni care să conducă la rezultate concrete, fixarea de indicatori de performanță, acceptarea tipului de management, planificarea tuturor detaliilor, existența unei flexibilități în viitoarele activități, stabilirea termenelor de execuție, redactarea unui angajament care să fie formalizat.

Societatea civilă și administrația publică – rolul lor în parteneriatul public-privat

Administrația publică și organizațiile societății civile sunt actorii cel mai des

întâlniți în parteneriatele public-privat realizate în domeniul protecției sociale. Organizațiile nonprofit s-au dovedit a fi adeptele îmbunătățirii furnizării serviciilor publice în zone cu populație săracă și în regiunile rurale, iar mărimea și flexibilitatea lor le-au permis să obțină succese notabile acolo unde instituțiile publice au eșuat.

Administrația publică românească se află în plin proces de reformă ; aceasta are ca puncte principale : descentralizarea, îmbunătățirea managementului public, creșterea eficienței, stimularea participării cetățenilor la luarea deciziilor. În reforma administrației publice din România se regăsesc principiile Cartei Europene a Autogovernării Locale : autogovernarea locală și descentralizarea, autonomia financiară, eligibilitatea autorităților publice locale și participarea cetățenilor la luarea deciziilor.

Se consideră că descentralizarea guvernării este reprezentată un mijloc de reformare a administrației publice și eficientizare a guvernării. Descentralizarea este procesul prin care se urmărește transferarea unei anumite forme de putere sau responsabilitate de la autoritățile centrale către cele locale (vezi Pop, Luana Miruna, în Pop, Luana Miruna (coord.), 2002, *Dicționar de politici sociale*, București : Editura Expert, 236-238). Descentralizarea se poate realiza sub forma devoluției, deconcentrării sau delegării :

- *Devoluția* implică transferul puterii politice, deci și al celei decizionale, de la autoritățile centrale la cele locale. Prin procesul de devoluție, autoritățile locale capătă autonomie decizională. Pe măsură ce crește autonomia decizională la nivel local, puterea centrală trebuie să își dezvolte funcția de reglementare.

- *Deconcentrarea* presupune transferul unor funcții administrative către autoritățile locale, în timp ce puterea de decizie

rămâne la nivel central. La nivel local se delegă funcțiile de administrare a activităților în scopul creșterii flexibilității și eficacității.

- *Delegarea* implică trecerea unei anumite părți de autoritate și de luare a deciziilor spre autoritățile locale. Autoritatea centrală își menține dreptul de a interveni în deciziile locale, anulându-le, și poate să retragă oricând puterea autorităților locale.

În România, procesul de descentralizare s-a limitat la deconcentrare și delegare. Puterea de decizie a autorităților locale este destul de limitată în acest moment. Delimitarea competențelor între autoritățile centrale și cele locale nu este realizată complet, iar serviciile publice care sunt coordonate de la nivel central sau local nu sunt clar stabilite. Responsabilitățile alocate exclusiv autorităților locale nu sunt clar definite și stabilite.

Descentralizarea financiară este un element-cheie al reformei administrației publice. Pentru realizarea obiectivului autorităților locale de a furniza cetățenilor comunității servicii publice de calitate trebuie realizată o corelație între descentralizarea serviciilor publice și cea fiscală. În România, resursele bugetelor locale provin din taxele și impozitele locale și din transferurile de la stat.

Pentru stimularea participării cetățenilor la luarea deciziilor au fost adoptate o serie de acte legislative: Legea 544/2001, care prevede liberul acces al cetățenilor la informațiile publice și Legea 52/2003, care vizează transparența decizională în administrația publică. În aplicarea Legii 52/2003 privind transparența decizională, un rol extrem de important îl joacă societatea civilă. Din păcate, în România, aceste legi sunt puțin cunoscute și, din acest motiv, puțini cetățeni beneficiază de avantajele pe care le aduc cele două acte legislative.

Administrația publică românească se confruntă cu alte două probleme majore: existența unui număr mare de agenții în care de multe ori se întâlnesc duplicări de sarcini – fapt ce îngreunează coordonarea activității lor – și birocrație excesivă.

Societatea civilă cuprinde grupuri voluntare și asociații de toate tipurile (profesionale, religioase, culturale etc.), care îndeplinesc funcția de moderator între autorități centrale sau locale și cetățeni. O societate civilă puternică și activă este garantul democratizării unui stat, ea fiind și fundamentul unei guvernări eficiente prin crearea unui mecanism care să permită cetățenilor să participe la activitățile economice și sociale din cadrul comunităților și să influențeze politicile publice. Participarea poate întări controalele asupra puterii decizionale a autorităților locale sau centrale și poate monitoriza abuzurile sociale.

Într-o societate democratică, societatea civilă îndeplinește o mulțime de funcții cum ar fi: susținerea și promovarea diverselor forme de dialog și liberă exprimare, comunicarea cu structurile guvernamentale, dezvoltarea conștiinței civice, încurajarea inițiativelor civice astfel încât să contribuie la dezvoltarea comunității, la furnizarea de servicii sociale etc.

În ultimii ani, organizațiile neguvernamentale au continuat să își consolideze rolul de furnizori de servicii și și-au extins activitățile înspre comunitățile rurale mai mici. În societatea românească aflată în plin proces de tranziție și confruntată cu o serie de probleme sociale, organizațiile neguvernamentale au îndeplinit rolul de formare și dezvoltare de servicii sociale, altele decât cele oferite de stat. Astfel au fost dezvoltate servicii sociale care să răspundă unor standarde de calitate ridicate și a fost instruit personalul care să poată realiza aceste servicii. Domeniile

de activitate ale organizațiilor neguvernamentale din România, conform Catalogului Asociațiilor și Fundațiilor, editat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, sunt: servicii sociale, sănătate, cultură, sport, mediu, afaceri, drepturile omului, educație, filantropie, cooperare internațională și religie.

În mare parte, organizațiile nonprofit din România, care asigură servicii sociale, au fost sprijinite financiar de către organizații din străinătate.

Serviciile sociale oferite de către organizațiile neguvernamentale prezintă anumite caracteristici (vezi Țigănescu, Oana, 2004, *Organizațiile nonguvernamentale – furnizori de servicii sociale: sursă inițială sau soluție?*, *Revista de Asistență Socială*, 1/2004, 40-47):

– *calitatea înaltă a serviciilor*: datorită caracterului lor nonprofit, ONG-urile pot aloca mai mult timp și mai mult personal pentru rezolvarea problemelor care apar; flexibilitatea le permite să reacționeze mai repede și diferențiat în funcție de nevoi; de asemenea, se pot oferi servicii complementare și de susținere pentru beneficiari (de exemplu, servicii sociomedicale);

– *echitatea*: suportul voluntar, filantropic și lipsa de birocrație fac ca organizațiile neguvernamentale să îi ajute pe toți cei aflați în nevoie;

– *costuri reduse*: fiind instituții bazate pe voluntariat și filantropie, organizațiile pot să ofere servicii cu un cost mai redus decât alți furnizori;

– *inovație*: fiind flexibile și receptive, ONG-urile sunt deschizători de drumuri în anumite domenii, identificând noi nevoi, formulând abordări noi, complexe și soluții alternative.

După cum se poate observa, suportul voluntar, filantropic, flexibilitatea, caracterul

nonprofit, calitatea serviciilor, existența personalului specializat fac ca serviciile sociale furnizate de către organizațiile societății civile să fie extrem de atractive pentru beneficiari. Din păcate, fondurile insuficiente nu le permit să furnizeze aceste servicii decât unui număr redus de beneficiari.

Administrația publică are responsabilitatea de a produce și furniza servicii publice cetățenilor, dar, de asemenea, poate delega această responsabilitate sectorului privat cu condiția ca acesta să le facă mai eficiente pentru beneficiul comunității.

În funcție de partenerul care finanțează și de cel care produce/furnizează serviciul public putem avea două tipologii principale: *finanțare publică – furnizare privată* și *finanțare privată – furnizare publică* (vezi Mitchell, Marc, 2000, în Yidan, Wang (coord.), *Public-Private Partnerships in Social Sector. Issues and Country Experiences in Asia and Pacific*. Tokyo: ADBI Publishing, 62).

Finanțare publică – furnizare privată

Unul dintre rolurile statului în asigurarea bunăstării sociale presupune realizarea bunurilor publice care să fie disponibile pentru toată populația. Din acest motiv, cele mai multe parteneriate public-privat sunt cele în care statul finanțează serviciul public, iar sectorul privat îl distribuie. Se consideră că eficiența și calitatea serviciului vor fi mult mai bune dacă sectorul privat este cel care îl livrează. Poate cel mai comun tip de astfel de parteneriat este *contractarea*. Acest model este destul de extins în cazul serviciilor de sănătate și de educație secundară. Deoarece contractarea devine un model din ce în ce mai des întâlnit și mai complex, trebuie să avem în vedere câteva aspecte atunci când se încheie un astfel de parteneriat:

– *importanța specificării așteptărilor* – trebuie să se specifice în contract rezultatele așteptate și costurile exacte ;

– *transparența* – deoarece este vorba de sume mari care provin din banii publici, e necesar ca procesul de alocare a contractelor, negocierile și managementul să fie transparente ;

– *stabilirea mecanismelor de monitorizare și evaluare, dar și a procedurilor de exit.*

Finanțare privată – furnizare publică

Există foarte puține modele de acest tip deoarece, în afară de plata taxelor, indivizii sunt reticenti în a finanța serviciile guvernamentale. Excepția o găsim în serviciile de sănătate și în educație unde indivizii acceptă să plătească taxe pentru obținerea unor facilități. Utilizarea taxelor a devenit destul de importantă datorită faptului că administrația nu are capacitatea de a controla furnizarea de servicii publice, iar aceste contribuții au crescut calitatea serviciilor, mai ales acolo unde taxele au fost administrate la nivel local. Sunt și în acest caz câteva aspecte de care trebuie să se țină seamă :

– taxele trebuie administrate local pentru a crește calitatea serviciului ;

– *transparența* – modul cum sunt colectați și utilizați banii trebuie să fie transparent ;

– taxele nu trebuie să fie utilizate ca un substitut al fondurilor guvernamentale ;

– trebuie să existe căi pentru furnizarea acestor servicii și pentru cei care nu își pot permite să le plătească.

Trebuie să vedem și care este rolul pe care îl îndeplinește fiecare actor din cadrul parteneriatului public-privat (vezi Paoletto, Glen, 2000, în Yidan, Wang, coord. *Public-Private Partnerships in Social Sector. Issues and Country Experiences*

in Asia and Pacific. Tokyo : ADBI Publishing, 25-27) :

1. Rolul administrației publice constă în :

– corectarea eșecurilor pieței – atunci când nevoile tind să crească datorită eșecurilor pieței, este necesară acțiunea guvernului. Când beneficiile sociale le depășesc pe cele private, înseamnă că furnizarea este suboptimală și e cerută furnizarea de către stat (educația femeilor) ;

– furnizarea de servicii către populația săracă ;

– formularea și implementarea de standarde pentru asigurarea calității – aceste standarde de performanță, indicatorii utilizați pentru a monitoriza activitatea și criteriile de evaluare trebuie să fie formulate de către guvern. Aceste standarde sunt necesare pentru a se asigura calitatea serviciului public ;

– controlul costurilor.

2. Rolul sectorului privat este următorul :

– îmbunătățirea calității – sectorul privat se află într-o continuă competiție ceea ce presupune că serviciile trebuie îmbunătățite din punct de vedere calitativ dacă se dorește menținerea clienților ;

– îmbunătățirea relațiilor cu clienții ;

– îmbunătățirea managementului ;

– investirea în cercetare și dezvoltare ;

– dezvoltarea de noi servicii.

În scopul îndeplinirii obiectivelor dezvoltării sociale este necesară întărirea relațiilor dintre instituțiile administrației publice și organizațiile nonprofit care activează în domeniile educației, sănătății, serviciilor sociale pentru cei aflați în nevoie, integrării sociale, reducerii sărăciei, mediului, politicilor active de ocupare a forței de muncă, astfel încât acestea să participe

activ la luarea deciziilor de politică publică și la implementarea acestora. Pentru a putea face posibilă cooperarea dintre cele două sectoare, este necesară elaborarea unui cadru legislativ care să reglementeze acest mecanism de implicare a ONG-urilor în conceperea, implementarea și evaluarea strategiilor și programelor de dezvoltare socială. Organizațiile neguvernamentale pot sprijini dezvoltarea socială prin: oferirea de servicii sociale indivizilor și grupurilor aflate în nevoie, consultanță oferită autorităților administrației, dar și organismelor internaționale, consultanță economică și financiară oferită micilor întreprinzători, campanii de informare pentru cetățeni, implicarea cetățenilor în procesul de adoptare și implementare a politicilor și programelor, suport oferit pentru anumite cauze (*advocacy* și *lobby*).

Serviciile sociale – definiție și tipuri

Conceptul de servicii sociale cuprinde ansamblul serviciilor publice oferite total sau parțial de către stat întregii populații sau numai unor segmente particulare care au deosebită nevoie de aceste servicii și nu și le pot procura în alt mod, gratuit sau la tarif redus (vezi Sandu, Dumitru, 1998, în Zamfir, Cătălin și Vlăsceanu, Lazăr (coord.), *Dicționar de sociologie*. București: Editura Babel, 531). Prin oferirea acestor servicii, statul își propune să crească bunăstarea socială a populației. Domeniile principale unde sunt oferite servicii sociale sunt: educația (școlarizarea gratuită sau subvenționată până la o anumită vârstă a copiilor, facilități educaționale acordate adulților), sănătatea (servicii medicale gratuite sau subvenționate), asistența socială (consiliere, servicii de prevenire a sărăciei, îngrijire la domiciliu etc.).

Voi clasifica tipurile de servicii sociale așa cum sunt ele prevăzute în Ordonanța de Guvern nr. 86/2004 care reglementează statutul acestor servicii. Ordonanța consideră serviciile sociale ca fiind ansamblul complex de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență pentru prezervarea autonomiei și protecției persoanei, pentru prevenirea marginalizării și excluziunii sociale, pentru promovarea incluziunii sociale și în scopul creșterii calității vieții.

Conform Ordonanței, serviciile sociale pot fi de două tipuri: servicii sociale cu caracter primar, care au scopul de a preveni și limita situațiile de dificultate sau vulnerabilitate, și servicii sociale specializate, care au scopul de a menține, reface și dezvolta capacitățile individuale necesare situațiilor de nevoie socială.

Serviciile sociale cu caracter primar sunt următoarele:

- activități de identificare a nevoii sociale individuale, familiale și de grup;
- activități de informare despre drepturi și obligații;
- măsuri și acțiuni de conștientizare și sensibilizare socială;
- măsuri și acțiuni de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză;
- măsuri și acțiuni de sprijin în vederea menținerii în comunitate a persoanelor în dificultate;
- activități și servicii de consiliere;
- măsuri și activități de organizare și dezvoltare comunitară în plan social pentru încurajarea participării și solidarității sociale.

Serviciile sociale specializate, potrivit legii, sunt:

- recuperare și reabilitare;

- suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate ;
- educație informală extracurriculară pentru copii și adulți, în funcție de nevoia fiecărei categorii ;
- asistență și suport pentru persoanele vârstnice, inclusiv pentru persoanele vârstnice dependente ;
- sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională ;
- îngrijire social-medicală pentru persoanele aflate în dificultate, inclusiv paleative pentru persoanele aflate în fazele terminale ale unor boli ;
- mediere socială ;
- consiliere în cadru instituționalizat, în centre de informare și consiliere.

Politici și instrumente pentru creșterea calității serviciilor sociale

Creșterea calității serviciilor sociale trebuie să fie un obiectiv central al politicii guvernului în domeniul protecției sociale. Această calitate sporită a serviciilor sociale furnizate persoanelor aflate în situații de nevoie socială va conduce și la o creștere a calității vieții acestora. Dacă statul este cel care îndeplinește funcția de reglementare, stabilind, prin politicile pe care le adoptă, cadrul de producere și furnizare a serviciilor sociale, organizațiile societății civile și cele private au la îndemână o serie de instrumente prin care pot crește calitatea acestor servicii.

Instrumentul cel mai important pentru creșterea calității serviciilor îl deține administrația publică, respectiv guvernul și parlamentul, și este reprezentat de politicile publice pe care le adoptă. Parteneriatul public-privat este un instrument care nu numai că a redus presiunea fiscală asupra bugetului public, dar a dus și la creșterea calității serviciilor publice. Statul este cel care are datoria de a stabili

cadrul legal de funcționare a acestor parteneriate public-privat. Politica publică în domeniul contractării trebuie să prevadă următoarele aspecte : obiectivele pe care statul dorește să le atingă prin aplicarea politicii respective, tipurile de servicii sociale care pot fi realizate în parteneriat cu un terț, care pot fi furnizorii de servicii sociale publice, ce acreditări trebuie să aibă acești furnizori, responsabilitățile fiecărei părți, standardele minime de calitate ce trebuie respectate pentru fiecare serviciu în parte, indicatorii de performanță utilizați în monitorizare, procedura de monitorizare și evaluare, procedurile de *exit*.

Contractarea socială, care este procesul de scoatere la licitație a ofertei de servicii sociale către contractori privați externi (vezi Lambru, Mihaela, 2004, Parteneriat public-privat și contractare de servicii în domeniul social, în *Revista de Asistență Socială*, 1/2004, 3-17), va fi eficientă numai dacă sunt îndeplinite anumite criterii :

1. bunurile și serviciile pe care guvernul dorește să le contracteze trebuie să fie clar definite și să fie stabilite și standardele de calitate dorite ;
2. existența unui număr suficient de mare de ofertanți care să poată îndeplini standardele stabilite astfel încât să existe o competiție între ei ;
3. costurile de tranziție trebuie să fie minime.

Organizațiile societății civile sunt cele care au adus o contribuție importantă la creșterea calității serviciilor sociale oferite persoanelor aflate în nevoie. Pe lângă faptul că ele sunt cele care au introdus numeroase tipuri de servicii sociale pe piața de servicii din România, ele sunt primele care au stabilit și standarde de calitate pentru realizarea și furnizarea acestor servicii. Guvernul nu numai că a

preluat aceste servicii, dar cea mai mare parte din standardele de performanță stabilite de către stat sunt elaborate împreună cu ONG-uri pe baza experienței acestora. ONG-urile sunt, poate, pentru anumite tipuri de servicii sociale, cele mai abilitate să ofere consultanță de specialitate și *training*-uri pentru pregătirea personalului. În ultimii ani, ONG-urile au avut o activitate susținută de *lobby* și *advocacy* pentru a le fi recunoscută activitatea în domeniul social.

Piața privată, prin competiția pe care o presupune, este un instrument de creștere a calității serviciilor. O piață dezvoltată de servicii sociale, în care să activeze mai mulți furnizori privați de astfel de servicii, ar conduce nu numai la scăderea costurilor pe care le implică aceste servicii, ci și la o creștere calitativă. Pentru a-și putea păstra clienții și a atrage alții noi, prestatorii privați sunt nevoiți să reducă costurile și să promoveze calitatea.

Subvențiile acordate anumitor tipuri de servicii constituie un instrument de creștere a calității acestora, aflat la îndemâna statului. Aceste subvenții pot să acopere unele costuri, astfel încât calitatea serviciilor să crească.

Implicarea familiei și a comunității în furnizarea acestor servicii poate duce la creșterea calității lor. Familia și comunitatea sunt foarte aproape de cei care se află în nevoie și le cunosc cel mai bine problemele; astfel, ei pot să ofere soluțiile optime.

Voluntariatul este un instrument de creștere a calității serviciilor, utilizat în special de către organizațiile neguvernamentale. Faptul că totul este făcut din filantropie, fără implicarea beneficiilor materiale, face ca serviciile să fie oferite la un nivel calitativ ridicat.

Legislația privind parteneriatul public-privat în furnizarea de servicii sociale în România

După revoluția din 1989, societatea civilă începe să se dezvolte și în România, fiind regândită relația dintre sectorul guvernamental și cel nonguvernamental. Apare astfel ideea dezvoltării unor formule de parteneriat între cele două sectoare, care să conducă la o rezolvare cât mai eficientă a problemelor ce se ivesc datorită procesului tranziției. Cadrul legislativ care să reglementeze parteneriatul public-privat în domeniul furnizării de servicii sociale s-a dezvoltat relativ târziu, începând cu anul 1997.

În anul 1997 au apărut trei acte legislative importante pentru parteneriatul dintre guvern și organizațiile nonguvernamentale în furnizarea de servicii sociale: Legea 218/1997, privind cantinele sociale, și ordonanțele de urgență 25/1997 și 26/1997 în domeniul protecției copilului. Legea 218/1997 prevede că ONG-urile care au în administrare cantine sociale pot primi subvenții de la bugetele locale. O.U. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate prevede că organismele private autorizate care au ca obiect de activitate protecția copilului pot organiza o serie de servicii.

În anul 1998 a apărut Legea 34/1998, inițiată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care urmărea punerea în aplicare a obiectivelor specifice din domeniul asistenței sociale prevăzute în Programul de Guvernare 1998-2000, și anume: asigurarea unui cadru legal, instituțional și financiar, în vederea eficientizării serviciilor de asistență socială prin participarea organizațiilor societății civile și de cult la punerea în aplicare a măsurilor de asistență socială. Prin această lege, statul susținea dezvoltarea și diversificarea

intervenției organizațiilor private în furnizarea de servicii sociale, practicând o intervenție de politică publică de tip contractual, modern. Pe de altă parte, legea a reprezentat și o recunoaștere a rolului organizațiilor neguvernamentale în domeniul furnizării de servicii sociale. Prin aplicarea acestei legi, Ministerul Muncii și Protecției Sociale este prima instituție publică centrală care definește și dezvoltă un program de finanțare coerent, pe termen lung, pentru dezvoltarea serviciilor sociale furnizate de organizațiile neguvernamentale. Deci, prin intermediul acestei politici publice, statul a avut în vedere realizarea a două obiective: dezvoltarea serviciilor de asistență socială, pentru o mai bună acoperire a segmentelor de populație aflate în nevoie, și dezvoltarea sectorului neguvernamental prin suportul acordat asociațiilor și fundațiilor pentru prestarea serviciilor de asistență socială. Pe lângă aceste două obiective declarate, un alt obiectiv a fost cel de combatere și prevenire a sărăciei, programul fiind inclus în 1999 în lista Programelor Guvernamentale de Prevenire și Combatere a Sărăciei.

Anul 1999 a marcat apariția unui act normativ care stipulează parteneriatul în domeniul protecției persoanelor cu handicap – O.U. 102/1999, iar în 2000 prin Legea 17, privind asistența socială acordată persoanelor vârstnice, este prevăzut parteneriatul în domeniul acordării de servicii sociale și servicii de îngrijire sociomedicală pentru persoanele vârstnice.

Ordonanța de urgență 86/2004, privind serviciile sociale, vine să modifice O.U. 68/2003. Printre principiile care stau la baza furnizării serviciilor sociale specificate în actul normativ se numără și: parteneriatul între părțile implicate în procesul de furnizare a serviciilor sociale, dar și competența și competitivitatea între părțile implicate în acest proces. În acest

act legislative, la capitolul furnizorii de servicii de asistență socială sunt prevăzuți și cei privați care pot fi: asociațiile și fundațiile, cultele religioase și orice alte forme organizate ale societății civile, persoanele fizice autorizate în condițiile legii, filialele și sucursalele asociațiilor și fundațiilor internaționale recunoscute în conformitate cu legislația și organizațiile internaționale de profil. Între serviciile publice de asistență socială și furnizorii privați acreditați se pot încheia contracte sau convenții de parteneriat. Contractul de parteneriat trebuie să cuprindă: serviciile oferite, natura și costurile acestora, drepturile și obligațiile părților, perioada și condițiile de furnizare cu respectarea standardelor de calitate stabilite pentru fiecare tip de serviciu, precum și sancțiunile aplicate în condițiile unor servicii sociale de calitate necorespunzătoare. Convențiile de parteneriat cuprind: responsabilitățile partenerilor publici, privați de la nivel local și central și partenerii externi implicați în furnizarea serviciilor sociale; programele locale de acordare a serviciilor sociale implementate de furnizorii publici de servicii sociale, pentru organizarea și furnizarea de servicii sociale specializate și de servicii de proximitate la nivelul consiliilor județene și locale; contractele de acordare a serviciilor sociale încheiate între diferiții furnizori, publici și privați; sursele de finanțare și estimarea nivelului acestora; resursele umane implicate în acordarea serviciilor sociale; modalitățile de sancționare a încălcării prevederilor convenției.

După cum se poate observa, după Legea 34/1998, care prevede acordarea de subvenții asociațiilor și fundațiilor care prestează servicii sociale, O.U. 86/2004 vine să completeze actele normative care prevăd parteneriatul public-privat în domeniul furnizării de servicii sociale, stipulând și

reglementări ce trebuie cuprinse în contractul de parteneriat.

Parteneriatul public-privat – factor de stimulare al dezvoltării sociale

Parteneriatul public-privat, ce implică guvernul, sectorul privat și societatea civilă, este recunoscut la nivel internațional ca o soluție pentru problemele sociale de orice tip – îngrijire medicală, educație, protecție socială, trafic de persoane, corupție etc.

Parteneriatul public-privat eficient poate ajuta la rezolvarea unora dintre cele mai presante provocări sociale. Multe dintre problemele sociale contemporane depășesc capacitatea unui singur actor – public, privat sau societate civilă – de a le rezolva în mod eficient. În această lume aflată în plin proces de globalizare, este acceptată ideea că guvernele nu mai pot rezolva singure problemele sociale care apar, că sectorul de afaceri trebuie să își asume și responsabilități sociale și că societatea civilă trebuie să aibă un rol important.

Așa cum am subliniat deja, parteneriatul public-privat are anumite beneficii pentru administrația publică: reducerea costurilor, împărțirea riscurilor, creșterea nivelului de furnizare a serviciilor, creșterea calității acestora, implementarea eficientă. Dar și sectorul privat are beneficii: dezvoltarea pieței, profitul. În domeniul furnizării de servicii sociale sunt preferate parteneriatele realizate cu organizațiile societății civile, deoarece caracterul lor non-profit și faptul că sunt instituții bazate pe voluntariat și filantropie permit reducerea costurilor și creșterea calității serviciilor.

Prin intermediul parteneriatului public-privat sunt realizate obiectivele dezvoltării sociale. Societatea civilă este cea care se află cel mai aproape de oameni, cunoscându-le cel mai bine nevoile și problemele, putând chiar să ofere soluții

adecvate. Prin serviciile pe care le pun la dispoziție, organizațiile neguvernamentale sunt un actor important în furnizarea bunăstării sociale și în creșterea calității vieții. Organizațiile societății civile derulează programe de dezvoltare socială (programe de mobilizare a resurselor umane, programe de dezvoltare a capitalului social și programe de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă) ce urmăresc implicarea activă a beneficiarilor în activitățile desfășurate.

Însă pentru a realiza toate aceste servicii și a le putea furniza beneficiarilor este nevoie de existența unui cadru legislativ care să reglementeze aceste activități. Este nevoie de o recunoaștere a serviciilor oferite de către ONG-uri beneficiarilor și de o finanțare a acestora. Statul este cel care trebuie să reglementeze toate aceste aspecte și să ofere și cadrul legislativ de desfășurare a parteneriatului dintre administrația publică și furnizorii privați de servicii. Administrația publică este obligată să fixeze standardele pentru furnizarea acestor servicii pentru a se asigura o calitate minimă a lor. Va trebui să crească funcția de reglementare și de control a instituțiilor publice. Pentru a ne asigura că se îndeplinește obiectivul de creștere a calității vieții indivizilor, este necesar ca instituțiile publice să își dezvolte capacitatea de monitorizare și evaluare a activității sectorului privat, profit sau non-profit, în cadrul parteneriatului.

Parteneriatul public-privat oferă statului posibilitatea de a cunoaște mai bine nevoile indivizilor și de a oferi soluții adecvate de rezolvare a lor. Furnizarea serviciilor în parteneriat cu societatea civilă permite o rezolvare diferențiată, în funcție de nevoi, și adecvată a problemelor care apar într-o comunitate. Există o mai mare flexibilitate care conduce la o adresare rapidă a nevoii. Prin îmbunătățirea calității

serviciilor oferite se produce și o creștere a calității vieții indivizilor respectivi.

În domeniul serviciilor sociale, parteneriatul public-privat permite creșterea calității vieții indivizilor sau a grupurilor aflate în situație de nevoie socială. Parteneriatul asigură furnizarea promptă a acestor servicii în comunitățile care au cea mai mare nevoie de ele (comunitățile sărace, comunitățile rurale). În cadrul acestui parteneriat, sunt respectate drepturile omului și prin asigurarea confidențialității persoanelor asistate, astfel încât acestea să nu fie stigmatizate și marginalizate de către comunitate. Parteneriatele public-privat funcționează eficient dacă modul de lucru este bazat pe încredere și colaborare între participanți. Deseori ele antrenează diferite culturi și implică investiții semnificative de timp și compromisuri. Însă nu trebuie neglijat faptul că beneficiile sunt semnificative pentru ambele părți.

În domeniul serviciilor sociale parteneriatul public-privat permite creșterea calității vieții indivizilor sau a grupurilor aflate în situație de nevoie socială. Creșterea calității vieții constituie scopul dezvoltării sociale, ceea ce înseamnă că parteneriatul este unul dintre instrumentele de stimulare a acestui proces. Spre deosebire de privatizarea serviciilor sociale unde responsabilitatea pentru producerea și furnizarea serviciilor este preluată de către sectorul privat, în contractarea socială statul își păstrează responsabilitatea pentru oferirea de servicii sociale. Pentru a putea sprijini dezvoltarea socială, guvernul poate acționa în parteneriat cu agenții societății civile și cu sectorul privat.

Pe măsură ce, la nivel local se dezvoltă mijloacele instituționale corespunzătoare și se acumulează experiența necesară, guvernul central trebuie să renunțe la monopolul pe care îl deține în domeniul serviciilor sociale și să sprijine autoritățile

locale și organizațiile societății civile în preluarea unora dintre activitățile de rezolvare a problemelor comunității, oferind și o finanțare totală sau parțială a acestora. O astfel de abordare va determina: eficiențizarea utilizării resurselor financiare, scăderea costurilor furnizării unor astfel de servicii sociale, dezvoltarea solidarității sociale la nivelul comunității, creșterea spiritului de inițiativă la nivelul comunității, creșterea calității serviciilor oferite populației.

După eșecul lui *welfare state*, în administrația publică se propunea o reformă organizatorică și financiară, delegarea unor responsabilități către actorii privați și privatizarea unor servicii publice. Reinventarea (*reinventing government*) presupune adoptarea soluțiilor bazate pe mecanismele pieței, dar și reafirmarea eficienței guvernului în fața acestora. Într-o lume aflată în plin proces de globalizare, cu state care au bugete naționale insuficiente, în timp ce așteptările și cerințele din partea cetățenilor sunt în creștere, problemele publice nu pot fi rezolvate de către un singur actor. Din acest motiv guvernele au fost obligate să caute modalități noi prin care să atragă investiții private pentru soluționarea problemelor publice. În acest context începe să se manifeste un interes sporit al instituțiilor publice pentru realizarea de parteneriate cu sectorul privat, profit și nonprofit. Interesele pentru care se inițiază aceste parteneriate în cazul sectorului public sunt următoarele: asigurarea de capital și reducerea presiunii asupra bugetului public, sprijinirea dezvoltării tehnologiilor, reducerea corupției, împărțirea riscului și a costurilor, accesul la fondurile companiilor, utilizarea expertizei manageriale private, creșterea calității serviciilor, creșterea eficienței în furnizarea acestor servicii.

În scopul realizării unui parteneriat eficient, statul trebuie să își sporească atribuțiile în ceea ce privește reglementarea acestuia, dar și să creeze mecanisme prin care să faciliteze încheierea unor astfel de parteneriate. Scopul guvernului trebuie să fie dezvoltarea unor servicii moderne, calitative, eficiente, centrate pe nevoile beneficiarilor. Din acest motiv, va trebui să dezvolte parteneriatele public-privat atât la nivel central, cât mai ales la nivel comunitar. Autoritățile publice trebuie să își dezvolte capacitățile manageriale de gestionare a acestui proces. Astfel, administrația publică trebuie să : fixeze costuri unitare pe servicii care să fie respectate de toți furnizorii, să elaboreze standarde de performanță pentru furnizarea de servicii sociale, să stabilească prioritățile de finanțare a acestor servicii în funcție de nevoile comunităților și aducerea lor la cunoștința posibililor furnizori, să elaboreze un set de indicatori pentru monitorizarea furnizării serviciilor sociale, să formuleze un set unitar de criterii de evaluare a activității furnizorilor de servicii sociale, să formeze personal specializat în cadrul administrației publice care să coordoneze și să evalueze activitatea pe tipuri de servicii.

Fondurile limitate de care statul dispune impun crearea unei piețe de servicii sociale în scopul evitării monopolului și promovării competiției care va avea drept rezultat creșterea calității serviciilor sociale furnizate și scăderea costurilor. Cel mai indicat partener în furnizarea de servicii sociale este reprezentat de organizațiile societății civile, datorită caracterului filantropic, nonprofit și voluntar. ONG-urile nu au drept scop realizarea profitului și implică de multe ori munca voluntară, fapt care duce la existența unor

costuri reduse pentru aceste servicii. Un alt motiv îl constituie experiența pe care acestea au acumulat-o în producerea și furnizarea de servicii sociale și existența unor standarde de calitate la nivelul ONG-urilor pentru realizarea acestor servicii. Comunicarea cu beneficiarii și cunoașterea foarte bună a nevoilor acestora este un alt atu pe care organizațiile societății civile îl posedă. Atuurile de care dispun ONG-urile și care fac din ele cel mai bun partener sunt : calitatea înaltă a serviciilor furnizate, existența unui personal calificat, costuri reduse, flexibilitatea de care dau dovadă, promovarea echității, identificarea rapidă a nevoilor și adaptarea sau dezvoltarea unor noi servicii în funcție de acestea.

La nivel comunitar, una dintre cele mai eficiente formule de parteneriat este cea realizată între administrația publică locală, care coordonează, reglementează, monitorizează și evaluează activitatea, sectorul de afaceri, care aduce experiența ce o posedă în management, eficiența în furnizarea serviciilor și resurselor financiare, și organizațiile societății civile, care și-a dezvoltat servicii sociale diversificate în funcție de nevoi, posedă standarde de calitate înalte pentru furnizarea acestor servicii, are experiență în realizarea serviciilor.

Așa cum am afirmat de la început, sugestiile pe care le fac se bazează pe strategia instituțională a dezvoltării sociale : statul își păstrează funcția de reglementare și coordonare a activității prin intermediul politicilor publice pe care le formulează și a programelor sociale ; piața vine să creeze competiția necesară creșterii calității și reducerii costurilor, iar societatea civilă aduce experiența sa în lucrul cu comunitatea, servicii de calitate, eficiența în furnizarea acestor servicii.

Bibliografie

- Giddens, Anthony. (2001). *A treia cale și criticii ei*. Iași: Editura Polirom.
- Giddens, Anthony. (2001). *A treia cale. Renașterea social-democrației*. Iași: Editura Polirom.
- Lambru, Mihaela. (2003). *Politici publice și administrație*, curs universitar, București.
- Lambru, Mihaela și Mărginean, Ioan (coord.) (2004). *Parteneriat public-privat în furnizarea de servicii sociale*. București: Editura Ziua.
- Midgley, James. (1997). *Social welfare in Global Context*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Pop, Luana Miruna (coord.) (2002). *Dicționar de politici sociale*. București: Editura Expert.
- Teague, Paul și Murphy, Mary. (2004). *Social Partnership and Local Development in Ireland: the limits to deliberation*. www.ilo.org.
- Țigănescu, Oana. (2004). Organizațiile nonguvernamentale – furnizori de servicii sociale: sursă inițială sau soluție? *Revista de Asistență Socială*, 1, 2004, 40-47.
- Zamfir, Cătălin și Vlăsceanu, Lazăr (coord.) (1998). *Dicționar de sociologie*. București: Editura Babel.
- *** Ghid pentru aplicarea Legii 34/1998, editat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, București, 1999.
- *** Legea nr. 34/01-20-1998 privind acordarea unor subvenții asociațiilor și fundațiilor române cu personalitate juridică, ce înființează și administrează unități de asistență socială, publicată în *Monitorul Oficial*, 29 din 1/27/98, Ordinele ministerului de resort de aplicare a Legii nr. 243/30.11.1999, 2770/23.12.2000, 88/15.02.2002, 727/21.12.2001, 543/10.12.2002, 682/15.12.2003 și Listele cuprinzând asociațiile și fundațiile care au primit subvenții de la bugetul de stat pe anii 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004.
- *** Ordonanța de urgență privind serviciile de asistență socială nr. 86/2004 publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, 799 din 30 august 2004.
- *** UNDP. (2002). *Un deceniu de tranziție în România*, Raportul național al dezvoltării umane. România, 2001-2002.
- *** UNDP. (2005). *Local Sustainable Development*. National Human Development Report.
- *** United Nations Foundation. (2003). *Understanding Public-Private Partnership*. www.undp.org
- *** United States General Accounting Office. (1999). *Public-Private Partnership: Key Elements of Federal Building and Facility Partnerships*. www.gao.gov.
- *** United States General Accounting Office. (2001). *Public-Private Partnership: Pilot Program Needed to Demonstrate the Actual Benefits of Using Partnerships*. www.gao.gov.
- *** United States General Accounting Office. (2001). *Public-Private Partnership: Factors to Consider When Deliberating Governmental Use as a Real Property Management Tool*, www.gao.gov.
- www.worldbank.org

Abstract

Public-privat partnership in social service delivery represents an instrument for stimulating the rise of the quality of life. In this article, I present the social context which determines the appearance of public-private partnership in social service delivery; I define the concept and describe the main characteristics and types of public-private partnership. Also, I present the conditions that must be accomplished by each partner and the benefits that public sector could obtain from public-private partnership.

Primit la redacție: ianuarie 2006